

JOSEF A. STARK (1942-2004)

Prvega marca letos nas je zapustil član uredniškega odbora Josef A. Stark s Švedske univerze kmetijskih znanosti v Uppsali na Švedskem. Prijatelji smo ga na njegovo željo klicali enostavno Jože.

Jože se je rodil 18. avgusta 1942 v Čurilih pri Metliki. Vojna vihra druge svetovne vojne mu je vzela očeta, tako, da je moral z bratoma in nesebičnim razdajanjem svoje matere in stare mame odraščati v skromnosti in nenehni borbi za življenje ter za dokazovanje – to znam, to zmorem. Osnovno šolo je končal v Metliki, srednjo kmetijsko šolo pa v Križevcih na Hrvaškem pri svojem stricu. Po odsluženi vojaščini je odšel v Ljubljano. Kmalu se je odločil, da bo poskušal na novo začeti v Kaliforniji pri svojem stricu. Tja naj bi odpotoval preko Švedske. Usoda je hotela drugače – ostal je na Švedskem. Zaposlil se je kot fizični delavec na farmi blizu Uppsale. Ob delu je končal gimnazijo. V letu 1975 je z delom »Studies of microorganisms active on the degradation of 2,4-D and MCPA« diplomiral na Švedski univerzi kmetijskih znanosti v Uppsali. Na Univerzi se je najprej zaposlil kot asistent, v letih 1979-1982 je napredoval v pomočnika vodje odseka za čebelarstvo. Leta 1982 je doktoriral z delom »Persistence of herbicides in forest soils« in napredoval v vodjo odseka za čebelarstvo. Na Univerzi je bil zaposlen do leta 2003, ko je po reorganizaciji le-te odšel v pokoj. Poleg številnih znanstvenih del smo lahko vedno znova občudovali njegovo energijo in dejavnost pri čebelarjih v Skandinaviji in tudi na mednarodni ravni. Srečali smo ga lahko povsod v zahodno evropskih državah. Večkrat je v okviru raziskovalnih projektov obiskal Kubo, Peru, Bolivijo, Japonsko, Avstralijo, ZDA, Poljsko in Slovenijo. Ni čudno, da je bil na Švedski univerzi kmetijskih znanosti cenjen mentor številnim dodiplomskega in podiplomskega študija. Bil je predsednik strokovnega združenja rejcev temne čebele SICAMM in veliki občudovalec naše kranjske čebele.

Jože je sodeloval tudi v številnih dokumentarnih filmih, televizijskih in radijskih oddajah. Med čebelarji je bil poznan kot odličen predavatelj. Bil je član številnih združenj in organizacij. Prejel je najvišje kraljevo odlikovanje Švedskega kralja. Jože je bil velik svetovljan. Slovenska vlada ga je leta 2000 imenovala za častnega konzula republike Slovenije na Švedskem, pisnega

imenovanja pa iz njemu neznanih razlogov ni prejel. Na žalost ga je zaradi dolgotrajnosti formalnih postopkov in nekaterih proceduralnih zapletov tik pred končnim pisnim sklepom o imenovanju prehitela smrt.

Kljub trdemu delu in razpetostjo med rojstnim krajem in novo domovino, je Jože našel čas za druženje z belokranjskimi in slovenskimi čebelarji ter strokovnjaki s tega področja. Kadar koli ga je pot prinesla domov, nam je pripravil čudovita predavanja.

Na zadnjem svetovnem čebelarskem kongresu v Ljubljani je vodil posvet »Biologija čebel in vpliv okolja nanje«. Slovenski čebelarji so mu zelo hvaležni za njegov prispevek k uspešni izvedbi kongresa. Jože je bil ponosen, da so lahko čebelarji Švedske in drugih držav sveta, videli in dojeli našo urejenost in kulturo.

Domači in najtesnejši prijatelji so se od njega poslovili v petek 10. marca 2004 v katoliški cerkvi v Uppsali. Tudi mi ga ohranimo v trajnem spominu.

doc. dr. Janez POKLUKAR